

RAPPORT

Inventarisatie van werkzame principes in kwetsbare wijken

Voor: Ministerie van Binnenlandse Zaken

Leo Dijkema, Lucas de Jong, Rick Peeters

Datum sessie: 17 september 2020

0. Samenvatting

Op donderdag 17 september 2020 kwamen deelnemers uit allerlei sectoren, gemeentes en organisaties bijeen in de online sessie om in dialoog te gaan over de leefbaarheid en veiligheid van wijken. Hier is verder op ingezoomd door te kijken naar wat goed gaat en wat beter kan ten aanzien van de kwetsbare wijken, maar ook ten aanzien van de samenwerking tussen professionals en mogelijke nieuwe initiatieven die dit kunnen vergemakkelijken. In totaal deden er 155 deelnemers mee aan deze bijeenkomst. Een actieve sessie waarin 2831 opmerkingen werden geplaatst. De input is zo rijk dat alles in de analyse is bekeken. Naast dit rapport is er een Excel file met alle achterliggende data.

De sessie was opgedeeld in verschillende onderwerpen:

Allereerst is ingegaan op de succesvolle projecten in kwetsbare wijken. Er zijn tal van voorbeelden gedeeld, waarbij de doorslag van deze succesprojecten vaak lag in het feit dat professionals veel kennis van de wijk hadden en dat daarnaast de bewoners zich verantwoordelijk voelen voor de wijk en hieruit veel geslaagde initiatieven zijn gekomen.

Hiernaast zijn ook de benodigdheden voor een geslaagd project besproken. De deelnemers hebben aangegeven dat langetermijnbeleid, de aanwezigheid van professionals in de wijk en het vertrouwen in initiatiefnemers en bewoners cruciaal zijn voor succes. Wat echter verandert mag worden is de systeemwereld. Juist domein overstijgend samenwerken zonder fragmentatie van financiën is iets wat de deelnemers graag zouden zien gebeuren.

Hierna is de problematiek omtrent de samenwerking verder aangekaart. De bestaande samenwerking wordt wisselend beoordeeld. Hinderlijke schotten zijn bijvoorbeeld de systeemwereld, de onwil om samen te werken en wederom de fragmentatie in financiën. Ook zijn er adviezen meegegeven aan de eventuele toekomstige minister van kwetsbare buurten, hoe juist deze minister zou moeten kijken naar de ontschottingsproblematiek.

Het derde onderwerp ging over de verbinding tussen professionals, vrijwilligers en bewoners. Deze verbinding wordt zowel goed als slecht bevonden. De wil bestaat er om de verbinding te zoeken, maar dat blijkt niet altijd even makkelijk. Vervolgens zijn tal van mooie voorbeelden besproken in de dialoog van deelnemers die de verbinding op hebben gezocht en zelf hard bezig zijn om de verbinding nu al te verbeteren.

Ondanks de onbekendheid van de 'slimme stedelijke schakelaars' is toch erg positief gereageerd op de nieuwe functie. Uit de dialoog blijkt dat de deelnemers graag zien dat deze 'schakelaar' kennis en expertise heeft en dat hij daarnaast vanuit een mandaat mag gaan werken. Daarnaast zou hij niet moeten worden gezien als de oplossing, maar als onderdeel van een groter geheel.

Bij de laatste vraag werd het initiatief van Platform31 besproken. Hierop werd door de deelnemers erg positief gereageerd. Onderwerpen die bij een dergelijk platform besproken zouden kunnen worden zijn bijvoorbeeld mislukkingen en successen van eerdere professionals en daarnaast het integraal samenwerken. Wel geven de deelnemers aan dat zij graag zouden willen zien dat dit platform aansluit op reeds bestaande platforms.

Als rode lijn door de sessie loopt het belang om echt aan te sluiten bij wat er in de wijk gebeurt, de systeemwereld en budgettering daaraan ondergeschikt te maken. Werken op basis van vertrouwen, de bedoeling en dat als uitgangspunt te kiezen is de succesformule die de minister van kwetsbare buurten zou moeten hanteren. Waarbij dan en-passant wordt opgemerkt dat deze wijken niet als kwetsbare wijken moeten worden neergezet.

Inhoudsopgave

0. Samenvatting	2
1. Aanleiding, doel en aanpak	6
1.1. Aanleiding en doel van de online dialoog	6
1.2. Herkomst van de deelnemers: veel lokaal actieve werkers.....	7
1.3. Motivatie voor deelname, verwachtingen.....	8
1.4. Aanpak.....	10
2. Kenmerken van de dialoog: actieve sessies, wisselende consensus, initiatief gewaardeerd	12
2.1. Interactie en consensus: hoge activiteit en wisselende consensus per onderwerp.....	12
2.2. Evaluatie van de dialoog.....	13
3. Uitkomsten van de online dialoog	14
3.1. Voorbeelden van succesvolle projecten in kwetsbare wijken	14
3.2. Succesvolle ontschottingen en nog bestaande hardnekkige barrières tussen sectoren	21
3.3. Verbinding tussen professionals, vrijwilligers en bewoners.	30
3.4. ‘Slimme stedelijke schakelaars’ en hun belang.....	33
3.5. Potentie kennisplatform.....	35
3.6. Afsluitende reacties op de sessie	38
Samenvatting in een woordwolk	40
4. Bijlagen	41
Bijlage 1: Uitleg van de Synthetron methode	41
Bijlage 2: Infographic.....	42
Bijlage 4: Contact details Synthetron	43

1. Aanleiding, doel en aanpak

1.1. Aanleiding en doel van de online dialoog

Er is een aantal aanleidingen die hebben geleid tot het Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Vanuit verschillende studies en monitoren is naar voren gekomen dat in een aantal wijken in steden de leefbaarheid en veiligheid onder het gewenste niveau zijn. Dit heeft tot twee kamerbrieven geleid waarin een tweetal samenhangende sporen zijn gedefinieerd:

1. Integrale aanpak van 16 stedelijke vernieuwingsgebieden;
2. Verkenning en beproeving van gebiedsgerichte handelingsperspectieven.

Om input te leveren hiervoor is Synthetron gevraagd om 1 sessie met een aantal externe partijen (met name kennisinstellingen) te organiseren om te wikken en wegen hoe een programma op gebied van leefbaarheid en veiligheid eruit zou moeten of kunnen komen te zien.

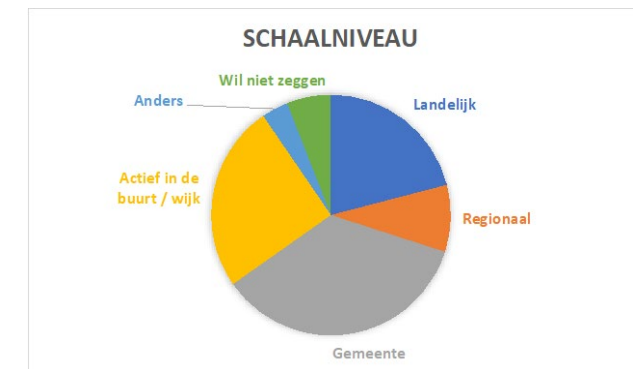
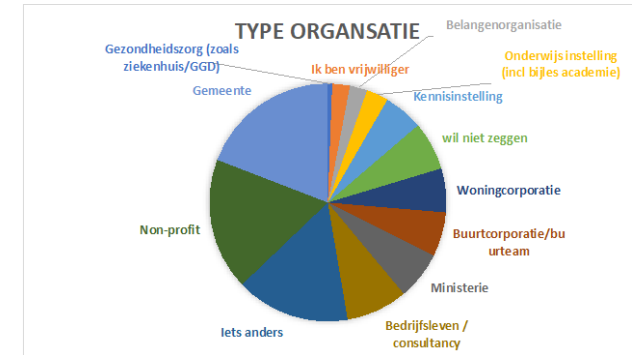
Naast het organiseren van de dialoog is ook de registratie van de deelname door Synthetron gedaan. In totaal schreven 223 mensen zich in. Hiervan gaven bij inschrijving al 196 mensen aan dat ze geïnteresseerd waren in een vervolg, en 26 gaven aan daarover na te willen denken. 1 deelnemer is hier niet in geïnteresseerd.

1.2. Herkomst van de deelnemers: veel lokaal actieve werkers

Voordat de deelnemers in de sessie kwamen is gevraagd in wat voor type organisatie ze werkzaam zijn en op welk schaalniveau ze betrokken bij het onderwerp leefbaarheid en veiligheid.

Uit de antwoorden op deze vraag kunnen we zien dat de meeste van de mensen bij gemeenten of non-profit instellingen werkbaar zijn, naast overigens een veelheid aan andere organisaties. Niet geheel verwonderlijk is dan ook dat het schaalniveau waarop men werkzaam is, zich voornamelijk op wijk en gemeenteniveau afspeelt.

Bij de inschrijving vooraf aan de dialoog zagen we dat de meeste deelnemers aangeven dat ze in een of meerdere wijken actief zijn.

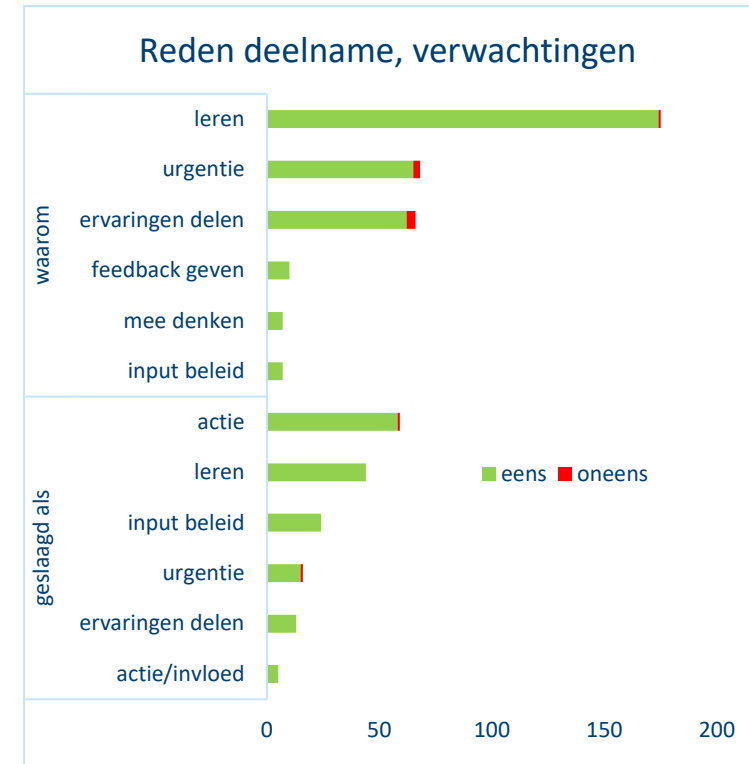

1.3. Motivatie voor deelname, verwachtingen

Er zijn twee vragen aan de start van de dialoog gesteld: waarom doe je mee en wanneer is het geslaagd voor jou?

Als belangrijkste redenen worden aangevoerd:

- Om te leren
 - *Om ervaringen uit te wisselen en te kijken waar het beter kan*
 - *Ideeën opdoen over hoe in gesprek te gaan met de wijk en ook anderen te inspireren met mijn eigen ideeën*
 - *Om ervaring uit te wisselen en kennis te delen. Van en met elkaar leren!*
- Het is urgent
 - *Urgentie om iets te doen aan de toenemende concentratie van kwetsbaarheid in buurten met veel sociale huurwoningen*
 - *Ik hoop de urgentie aan te geven dat er echt moet gebeuren in wijken die dat nodig hebben. Het is 5 voor 12*
 - *Omdat ik het een mooie kans vindt om dat waar ik dagelijks mee maak en tegen aanloop ook op hoger niveau zichtbaar te maken.*
- Een gelegenheid om ervaringen uit te wisselen
 - *Mijn passie is werken vanuit de vraag uit de wijk, van onderuit. Deze oproep sprak me daardoor erg aan. De stem van de wijk doorgeven*
 - *Omdat ik betrokken ben bij een aantal domein overschrijdende initiatieven om de leefbaarheid te vergroten*
 - *Delen uit eigen ervaringen tijdens het werken in de wijk en leren van andere professionals*
 - *Waarbij we niet alleen naar grote steden moeten kijken maar ook naar buurtjes op het platteland, die verzamelplekken voor kanslozen worden*
 - *Omdat ik het belangrijk vind dat ook bewonersinitiatieven, zoals onze Buurtcoöperatie, meedenken in beleid over leefbaarheid.*

Men vindt de sessie geslaagd als

- Het leidt tot actie
 - *#geslaagd als er na het 'dromen' ook acties worden benoemd. Het is echt tijd voor actie!*

- *#geslaagd als we met elkaars inbreng aan de slag gaan en als lokale signalen landelijk meer inzicht geven en betrokkene worden bij het programma.*
- Er nieuwe inzichten zijn opgedaan
 - *#geslaagd wanneer er overlappingen zijn in een gezamenlijke focus*
 - *Door kennis/kunde te delen*
 - *Als er nieuwe kennis en/of verbinding is gelegd m.b.t. het thema*
 - *Netwerk leren kennen en nieuw ideeën opdoen*
- Het bruikbare input levert voor beleid
 - *#geslaagd als we een gezamenlijk beeld hebben kunnen vormen van de huidige situatie en de benodigde aanpak*
 - *#geslaagd als de bijdragen voldoende zijn om tot een werkbare visie of werkplan te komen. Rode lijnen worden zichtbaar*
 - *Om jongeren meer kansen te geven en knelpunten aan te kaarten zodat deze verbeterd kunnen worden in de toekomst, en samen te kijken wat er nodig is om aanpakken te verbeteren en te versterken*
- Het de urgentie laat zien
 - *Er vanuit het gehele land signalen bij het rijk komen waarom de gebiedsgerichte of wijkaanpak zo belangrijk is in deze tijd*
 - *Geslaagd als duidelijk wordt dat bezuinigen op dit moment een slecht idee is en we juist moeten gaan investeren in het sociale domein.*

1.4. Aanpak

De sessies waren een combinatie van presentaties van visies door betrokkenen die een bepaalde vorm of visie vertolken op de wijkaanpak, gevolgd door een reflectie van de deelnemers op deze visies of aanpakken.

Het volgende vragenscript is gebruikt	Methode van de analyse
<p>Welkomstwoord van Andy Clijnk – Programmamanager Leefbaarheid en Veiligheid bij het ministerie van BZK</p> <ul style="list-style-type: none"> • (Opwarmvraag)Waarom heeft u zich aangemeld voor deze sessie? • Kunt u een succesvolle aanpak of voorbeeldproject noemen die illustreert wat er nodig is in kwetsbare buurten of wijken? • Wat is volgens u – naast geld en capaciteit – het allerbelangrijkste dat moet gebeuren voor de aanpak van kwetsbare buurten? • Welk aspect van het huidige systeem/ beleid zou u vandaag nog willen veranderen? • Stel dat het volgende kabinet een minister van kwetsbare buurten krijgt. Wat zou u deze minister dan adviseren (en waarom)? <p>Presentatie roerganger werkzaam bij een woningcorporatie in Amsterdam</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe beoordeelt u de samenwerking tussen verschillende sectoren, organisaties en overheden in uw dagelijks werk? • Het wegnemen van barrières tussen sectoren, organisaties en overheden noemen we ‘ontschotting’. Kunt u een voorbeeld noemen van een geslaagde ontschotting in de afgelopen jaren? • Welke barrières/ schotten zijn het meest hardnekkig of hinderlijk in uw dagelijks werk? • Waarom denkt u dat deze barrières/ schotten zo moeilijk te doorbreken zijn? 	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse van de data is allereerst gedaan op basis van de gegeneerde synthetrons (opmerkingen waarover een bepaalde mate van consensus is). Deze synthetrons zijn geanalyseerd en geclusterd naar inhoud. Per vraag wordt de uitslag van deze clusters weergegeven in een grafiek. Deze clusters worden regelmatig in de tekst geïllustreerd aan de hand van letterlijke synthetrons. Als een synthetron in de tekst wordt vermeld, is deze <i>schuin gedrukt</i> weergegeven. • Bij de genoemde ideeën is ook in de data set met alle opmerkingen gekeken, om niet de ideeën die misschien niet zoveel stemmen krijgen meteen uit te sluiten. Citaten hieruit worden niet schuin maar tussen aanhalingstekens weergegeven. <p>Voor een uitgebreide uitleg van de methodiek: zie bijlage 3.</p>

-
- Als u voldoende geld en capaciteit zou hebben, wat zou u dan morgen anders of extra doen?
 - Welk advies wilt u meegeven aan een toekomstige minister van kwetsbare buurten als het gaat om samenwerking en ontschotting tussen verschillende sectoren, organisaties en overheden?

Presentatie van een ambassadeur van de wijkaanpak over nieuwe vormen van verbindingen.

- Hoe beoordeelt u de verbinding tussen professionals, vrijwilligers en bewoners in uw dagelijks werk?
- Hoe beoordeelt u het belang van deze 'slimme stedelijke schakelaars'?

Presentatie van Platform31 over een gezamenlijke 'plek' voor professionals om kennis te delen en van elkaar te leren

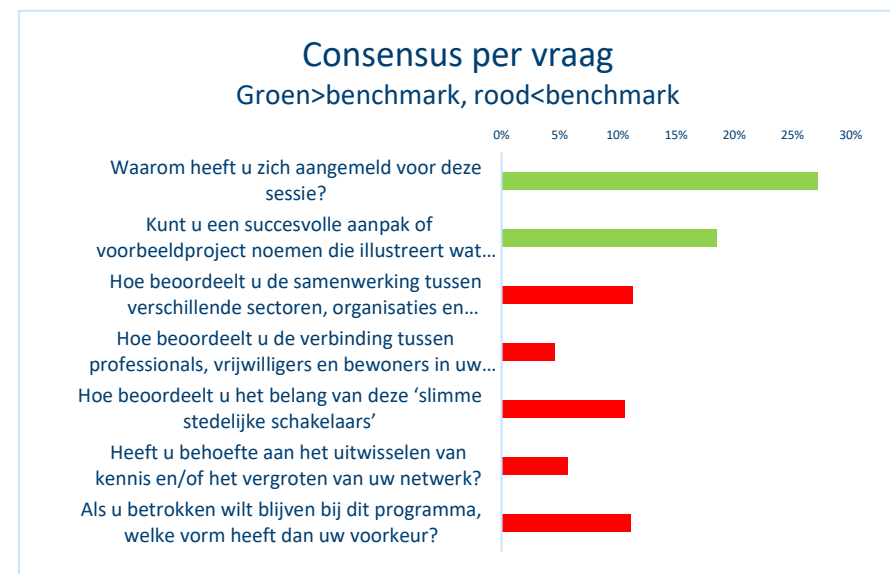
- Heeft u behoefte aan het uitwisselen van kennis en/of het vergroten van uw netwerk?
 - Welke onderwerpen/ inhoud moet een kennisplatform bevatten om voor u meerwaarde te hebben?
 - Welke vorm of functionaliteiten zijn voor u belangrijk (bv online/ fysiek/ besloten/ openbaar).
 - Wilt u nog iets anders meegeven aan de ontwikkelaars van het online platform?
 - We komen aan het einde van de dialoog. Enorm bedankt voor al uw input. Tot slot nog 2 korte vragen. Allereerst: wilt u betrokken blijven (dat doen we met een poll) en natuurlijk zijn we benieuwd wat u ervan vond. Dat doen we nog even met een pollvraag, die start ik zo op
 - Als u betrokken wilt blijven bij dit programma, welke vorm heeft dan uw voorkeur?
-

2. Kenmerken van de dialoog: actieve sessies, wisselende consensus, initiatief gewaardeerd.

2.1. Interactie en consensus: hoge activiteit en wisselende consensus per onderwerp.

	Sessie 17 sep 2020	Synthetron- Benchmark		Sessie 17 sep 2020	Synthetron- Benchmark
Aantal actieve deelnemers ¹	155		Totaal aantal synthetrons ¹	352	
Totaal aantal berichten verstuurd	2831		Synthetron percentage	12%	16%
Berichten per persoon	18	14	Totaal aantal bipotrons	526	
Aantal reacties op berichten	334		Bipotron percentage	19%	20%
% reacties op berichten	12%	19%			

Er deden 155 mensen uiteindelijk mee aan de dialoog. De activiteit (18 berichten per persoon) was iets hoger dan gemiddeld (14). De consensus per onderwerp varieerde nogal: als het gaat om de motieven voor deelname en de werkzame principes dan is het hoog. Maar als het gaat om de verbinding tussen de actoren in de wijk of de behoefte aan een netwerk, dan loopt de consensus terug; daar zijn weinig gedeelde beelden. Het heeft vermoedelijk te maken met de diversiteit van de doelgroep. De interactiviteit (% reacties) was ook laag: men reageert minder dan in andere dialogen op elkaar.

1. Het systeem telt deelnemers die schrijven en/of gestemd hebben op berichten van anderen
2. Berichten waar minimaal 4 deelnemers en maximaal alle deelnemers het mee (on)eens

2.2. Evaluatie van de dialoog

Over het algemeen was men positief over de dialoog, dat blijkt uit de positieve synthetrons. Er zijn ook mensen die liever elkaar ontmoeten of de mix van online en offline voorstellen. Men is benieuwd naar de opbrengst.

Positief	Kanttekening	Suggestie/vraag
Ik blijf graag betrokken!	Ik denk dat jullie vanuit de aanbieders kant veel informatie hebben opgehaald. Het leidt echter niet direct tot een echte discussie met elkaar. Daarvoor moet je toch meer fysiek bij elkaar zijn. Bv in regio's	Ik zou een combi mooi vinden. Online sessies voor thema bepaling en een specifieke rol binnen deze thema's
Fijn dat iedereen iets kan antwoorden, en er op alle antwoorden gereageerd kan worden.	Effectieve manier van informatie ophalen. Alleen was dit geen gesprek en zeker geen dialoog. 1 richting verkeer.	Zou het leuk vinden om te horen wat je met de uitslag gaat doen
Goede eerste stap, vraagt wel om vervolg om meer concreet te worden		Was eerste keer via dit instrument; ben wel benieuwd naar de totaalopbrengst
		Krijgen we een samenvatting?

3. Uitkomsten van de online dialoog

3.1. Voorbeelden van succesvolle projecten in kwetsbare wijken

Succesvolle voorbeelden

Bij de eerste verdiepende vraag van de sessie werd verder ingegaan op successen van de deelnemers. De vraag luidde: ‘kunt u een succesvolle aanpak of voorbeeldproject noemen die illustreert wat er nodig is in kwetsbare buurten of wijken?’. De deelnemers kwamen met verschillende voorbeelden ²die tot successen in de wijk hebben geleid. Zo werd genoemd dat het **domeinoverstijgend** werken tussen stakeholders erg effectief was en dit resulteerde in samenwerking in de wijk tussen professionals. Ook werd opgeworpen dat de **gemeente** het beste zou kunnen fungeren als **facilitator**. Hierbij is het van belang om **bottom up** te werken. Bewoners weten vaak wat er speelt in de wijk en zijn ook vindingrijk in hun oplossingen. Daarom zijn sommige deelnemers sterk van mening dat het slim is om deze bewoners gedeeld eigenaarschap van de wijk te geven, aangezien dit tot veel positieve initiatieven heeft geleid. **Thuis op Straat** werd naar voren gehaald als een goed initiatief die dit juist illustreert.

In het licht hiervan werd er meerdere malen aangehaald dat het op zoek gaan naar veranderaars in de wijk tot veel goeds kan leiden. Hierbij kan gedacht worden aan projecten als buurtvader of de onwijze moeder, waarbij een bewoner een taak toebedeeld krijgt om bijvoorbeeld jongeren aan te spreken op hun gedrag. Dit heeft geleid tot een grote sociale controle.

Succesfactoren van de voorbeeldprojecten

De verdiepende vraag die hierop werd gesteld was: ‘wat waren de succesfactoren die hebben geleid tot deze voorbeeldprojecten?’. Bij deze vraag zijn veel synthetrons ontstaan. In de grafiek hierna zijn de vijf meest genoemde succesfactoren weergegeven. De volgende aspecten werden, in aflopende mate van steun, genoemd:

1. Kennis

Kennis van de problemen in de wijken is belangrijk om projecten te laten slagen.

- *Een belangrijke succesfactor was kennis van de buurt. Je moet weten wat er op straatniveau speelt om een goede afweging te maken!*

² In de Excel file is alles beschikbaar wat er is gezegd, ook de voorbeelden.

2. Initiatief bewoners

Bewoners in de lead laten, waarbij de gemeente meer een faciliterende rol had, heeft geleid tot successen.

- *Succesfactor was initiatief vanuit bewoners, dus niet vanuit de gemeente. Geeft aan dat er vertrouwen ontstaat dat het effect heeft als mensen vanuit de wijk zelf wat doen. Is namelijk een wijk waar weinig vertrouwen meer over was.*
- *Succesfactor was dat er niks van bovenaf wordt opgelegd maar er wordt gewerkt met waar de wijkbewoners zelf behoefte aan hebben, want alleen vanuit intrinsieke motivatie ontstaat de grootste verandering.*
- *Succesfactoren waren o.a. bewoners die het voortouw namen, ondersteuning voor een ondernemingsplan vanuit verschillende organisaties, een meedenkende jurist binnen gemeente.*

3. Eigenaarschap

Creëer een vorm van verantwoordelijkheidsgevoel of eigenaarschap van de wijk.

- *Succesfactor was eigenaarschap van de doelgroep zelf (in ons geval bij de ouderen zelf).*
- *Succesfactor was eigenaarschap van de mensen zelf, verantwoordelijkheid zelf dragen, direct effect op de buurt/straat*
- *Geef de jongeren verantwoordelijkheidsgevoel en zoek naar oplossingen samen*

4. Horen en mee laten denken van de bewoners zelf

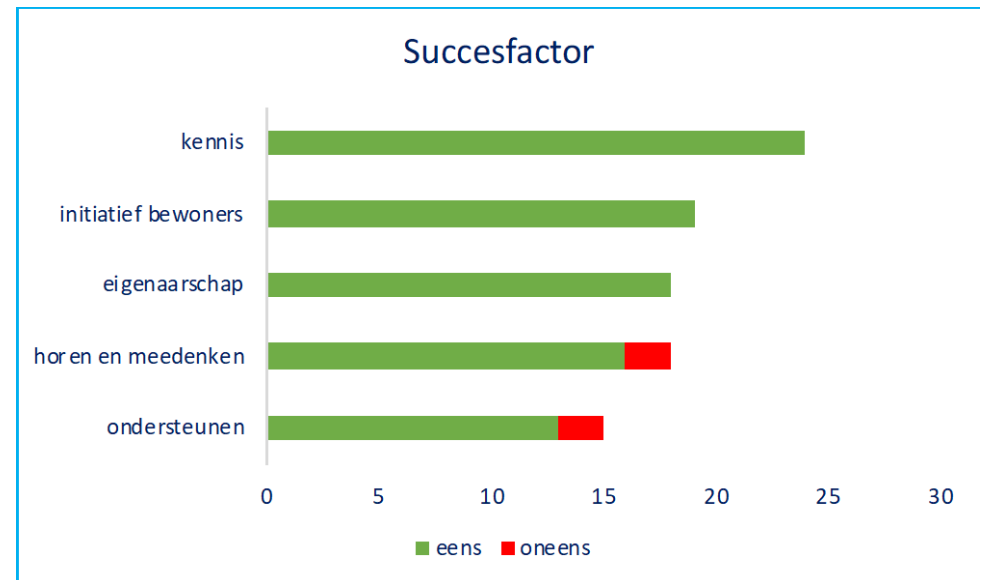
De bewoner centraal zetten door naar hem te luisteren en mee te laten denken over problemen in de wijk.

- *Succesfactor: bewoners mee laten participeren in uitvoeringsplannen*
- *Succesfactor was dat bewoners zich gehoord voelen en mogen meedenken*

5. Ondersteuning van bewoners

Zorg voor ondersteuning wanneer bewoners zelf iets willen initiëren vanuit de wijk.

- *Bewoners ondersteunen middels middelen en denkkraft bij het bereiken van hun wensen.*

Nodig bij de aanpak (los van geld)

Om hier verder op door te borduren werd de vraag gesteld: ‘wat is – naast geld en capaciteit – het allerbelangrijkste dat moet gebeuren voor de aanpak van kwetsbare buurten?’. De volgende benodigdheden werden, in aflopende mate van steun, genoemd om de aanpak van kwetsbare buurten in de toekomst aan te kunnen pakken.

1. Vasthoudendheid, lange termijn

De participanten gaven aan dat een langdurige commitment aan bepaald beleid van essentieel belang is. Nog te vaak komen er projecten voor waarbij er op de korte termijn wordt gespeeld.

- *#Nodig is vasthoudendheid, juist als het moeilijk wordt. Vertrouwen moet groeien en komt te voet.*
- *Ja, vasthoudendheid vraagt dat we de komende jaren ook echt door gaan. Nu loopt het nog te veel op korte termijn, terwijl vertrouwen inderdaad vraagt om vast te blijven houden en door te gaan.*
- *#Nodig is focus en langdurig commitment om stap voor stap te werken aan de taaië problematiek.*

2. Aanwezigheid in de wijk

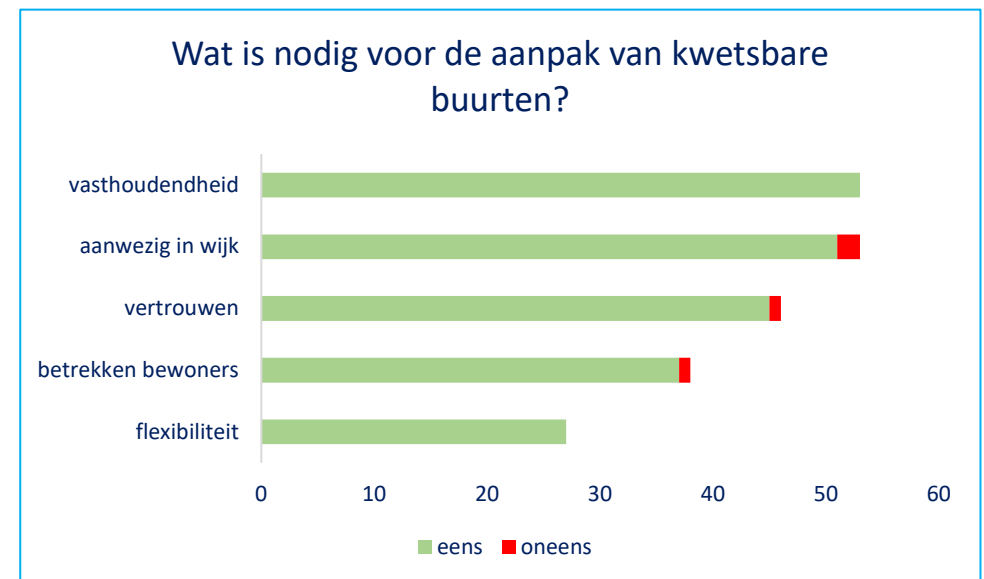
Voortbouwend op het bovenstaande, is een langdurige aanwezigheid van professionals nodig voor de aanpak van kwetsbare buurten.

- *Wat nodig is dat er sociale professionals in de wijk zelf aanwezig zijn, langdurig en dichtbij, zodat zij samen met bewoners en vrijwilligers aan de slag kunnen gaan. Zie hiervoor ook de RIGO-rapporten van Aedes.*
- *Professionals van gemeente, politie, zorg, corporatie vanachter het bureau krijgen en de wijk in laten gaan.*

3. Vertrouwen (ontbreekt nogal eens)

De participanten merken dat er in sommige gevallen een gebrek aan vertrouwen bestaat vanuit de gemeente richting bewoners van een kwetsbare buurt. Terwijl dit juist volgens hen de verbetering van deze buurt belemmert.

- *#Nodig is vertrouwen en los durven laten vanuit de gemeente want de gemeente kan en zou niet moeten willen dat zij volledig aan het stuur zitten.*
- *#Nodig is vertrouwen in inwoners.*

4. Flexibiliteit

Tot slot wordt ook breed gedragen dat er bepaalde mate van flexibiliteit bij professionals nodig is. Men moet niet blijven zitten in een vastgeroest patroon, maar flexibiliteit tonen.

- *#Nodig is flexibiliteit en durven out of the box te denken.*

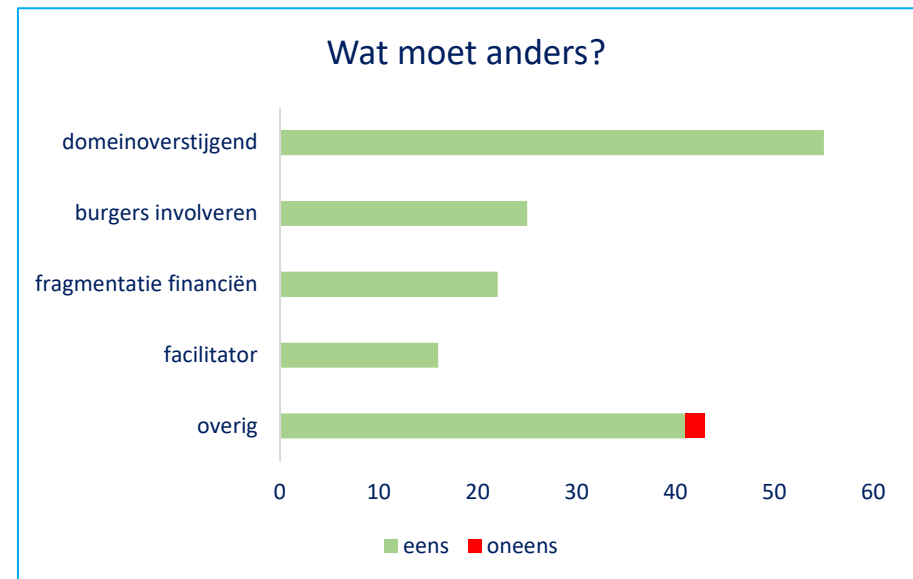
Wat men anders wil

Voorts werd de vraag gesteld welk aspect van het huidige systeem of beleid vandaag nog zou moeten veranderen. De deelnemers hebben veel aspecten aangegeven en er zijn veel verschillende synthetrons ontstaan. De meest voorkomende aspecten zijn weergegeven in de grafiek. Daarnaast zijn er veel 'overige' synthetrons. Dit laat zien dat er naast een groep van vier breed gedragen meningen, ook verschillende opvattingen zijn die door een wat kleinere groep wordt gedragen. Deze zullen als laatste worden uitgewerkt.

1. Domeinoverstijgend samenwerken

Uit de antwoorden volgt dat de mensen die hebben deelgenomen aan de sessie merken dat er nog **te sectoraal** wordt gedacht over kwetsbare buurten. Dit moet anders. Het samenwerken tussen professionals zal domeinoverstijgend moeten.

- *#Anders moet het werken vanuit allemaal domeinen, want vaak blijven we te veel in onze eigen kolom zitten. Ook meer financieren op gezamenlijkheid en niet op losse onderdelen.*
- *#Anders moet: integrale aanpak, domeinoverstijgend. De ruimte creëren binnen het systeem om dit makkelijker te kunnen realiseren.*
- *#Anders moet het organiseren, het moet afdeling, domein en beleidsterrein overstijgend zijn.*
- *#Anders moet het samenwerken en iedereen die betrokken is ook echt erbij halen. Van de buurtbewoner tot gemeente, politie, boa's, maatschappelijk werk, welzijnswerk.*

2. Burgers betrekken

De participanten menen dat er vaak over bewoners wordt gesproken, maar dat er nog veel winst valt te behalen door burgers echt te betrekken en involveren in belangrijke keuzes in de wijk. Dit heeft zowel betrekking op gemeentes als ook op woningcorporaties.

- *#Anders moet dat gemeentes en woningcorporaties echt gaan inzien dat ze het niet alleen moeten beslissen, en bewoners al eerder moeten betrekken bij de plannen voor de wijk.*
- *#Anders moet het meer gaan geloven in de kracht van de bewoners.*
- *#Anders moet het denken in wij/zij. Tussen welzijn en zorg. Geef de burger een stem en een keuze. Een burger is niet van jou of mij.*

3. Stoppen met fragmentatie van financiële middelen

Er zal een breed besteedbaar budget moeten worden vrijgemaakt in plaats van losse potjes voor een specifiek probleem.

- *Minder fragmentatie en versnippering in lokale en landelijke financiële middelen en meer zeggenschap in de wijk over de inzet, sturing en middelen: Right to Challenge is een optie.*

4. Overheid als facilitator

Ook bij de beantwoording van deze vraag kwam naar voren dat de deelnemers graag een meer faciliterende rol van de gemeente zouden willen zien. Dit houdt in dat zij liever willen dat de gemeente initiatieven van de buurtbewoners mogelijk maakt en bij dergelijke initiatieven kan assisteren, dan dat zij alles uitstippelt en vastlegt.

- *#Anders moet, een meer faciliterende overheid in plaats van een regulerende overheid.*
- *#Anders faciliteren en op weg helpen. Men moet in dienst van de inwoners staan en maatwerk leveren per wijk/buurt.*

5. Overig

Zoals eerder aangegeven zijn bij de beantwoording van deze vraag veel berichten waar wel op is gestemd, maar in totaal minder vaak op is gestemd om in de top vier te komen. Voorbeelden van deze berichten zijn (voor de volledige lijst, zie ook de Excel file):

- *#Anders moet dat wet en regelgeving niet langer in de weg staat voor activering van de burger. Geen moeilijke stichtingen, en constructies.*
- *Geef mensen die iets goed willen een podium: help ze in contact te komen, help ze ideeën uitwerken, aanscherpen en volg vervolgens de uitvoering.*
- *#Anders moet: het eenzijdige woningaanbod in bepaalde buurten.*
- *Gemixte wijken en sterk inzetten op onderling contact en op betaald werk voor wie daartoe in staat is.*

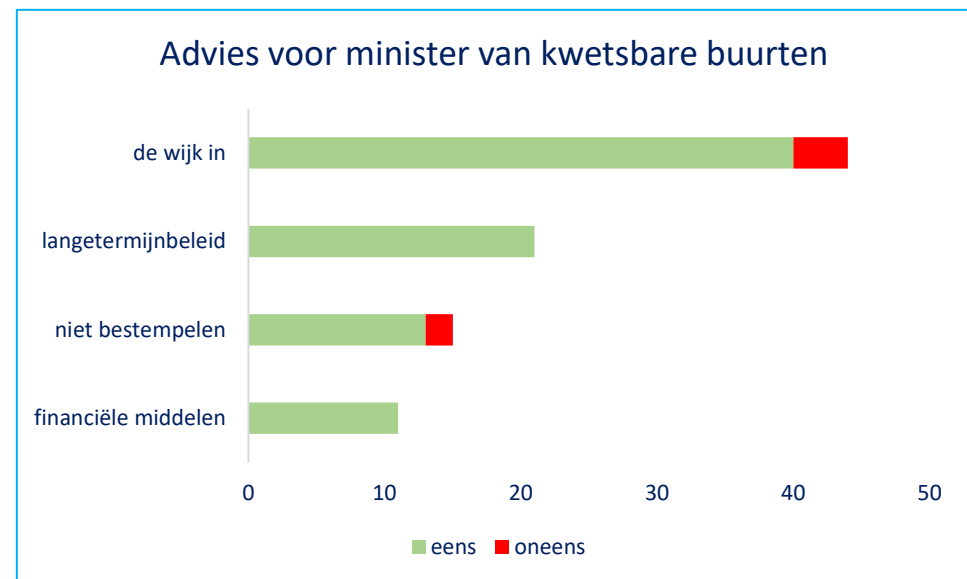
Adviezen voor de minister

Bij de laatste sub vraag is ingegaan op een hypothetische mogelijkheid waarbij het kabinet zou beslissen om een minister van kwetsbare buurten op te zetten. Wat zouden de deelnemers dan deze minister willen adviseren en waarom?

1. Ga de wijk in

Wat in de dialoog het meeste naar voren kwam was de notie om niet achter het bureau te blijven, maar om daadwerkelijk de wijk in te gaan en te praten met de bewoners en de professionals. Hierdoor zou de minister het beste weten wat er nou daadwerkelijk speelt in kwetsbare buurten.

- *#Advies ga de wijken in en praat met mensen. Geen enkele wijk is hetzelfde.*
- *#Advies kom zelf langs in de wijken. Organiseer binnen het ministerie "adoptieteams" die wijken onder hun hoede nemen; vraagbaak zijn en een rol spelen bij vastlopende situaties. Voor consult en advies.*
- *#Advies ga zoveel mogelijk de wijk in en gesprekken voeren met bewoners, instanties etc.*
- *#Advies: ga vaak ter plekke kijken en praten.*

2. Langetermijnbeleid

Een ander thema waar veel deelnemers het met elkaar over eens zijn, is het advies om niet te focussen op korte termijnbeleid en het 'snelle scoren'. De deelnemers zouden graag een **langetermijnvisie** van de minister met bijbehorend beleid willen. Dit vereist dat dit beleid niet constant wordt heroverwogen of geschrapt.

- *#Advies: zorg dat er een programma komt dat minstens 10 jaar duurt. Dus stop niet halverwege. Investeer in wat lokaal belangrijk is en niet waar landelijke consensus over is. Gemeenten vragen om verschillende oplossingen voor verschillende problemen. Giet niet alles in een mal.*
- *#Advies ga langjarig investeren.*

3. Het bestempelen van kwetsbare buurten

Niet alleen bij deze vraag, maar gedurende de hele sessie is er een paar keer voorgekomen dat deelnemers zich negatief uitten over de combinatie van de woorden 'kwetsbare buurten'. De deelnemers zouden liever een andere woordkeuze voor dergelijke buurten willen zien. Tevens is het volgens sommige deelnemers niet handig om bepaalde wijken, net als bij de Vogelaarwijken, nader te benoemen en te bestempelen als 'kwetsbare buurten'.

- *#Advies noem het niet kwetsbare buurten.*
- *#Advies ga niet weer een paar wijken eruit pikken en 'bestempelen'. Maar stimuleer een breed gedragen aanpak met gemeente, rijk, corporaties, onderwijs etc.*

4. Genoeg financiële middelen

Ook dit antwoord is meerdere malen voorgekomen in de gehele sessie. Deelnemers zien graag dat voor het langetermijnbeleid voldoende financiële middelen worden vrijgemaakt om effectief kwetsbare buurten te verbeteren en te ondersteunen waar nodig.

- *#Advies zorg ervoor dat er voldoende financiële ruimte is om op de lange termijn een aanpak te maken*

3.2. Succesvolle ontschottingen en nog bestaande hardnekkige barrières tussen sectoren

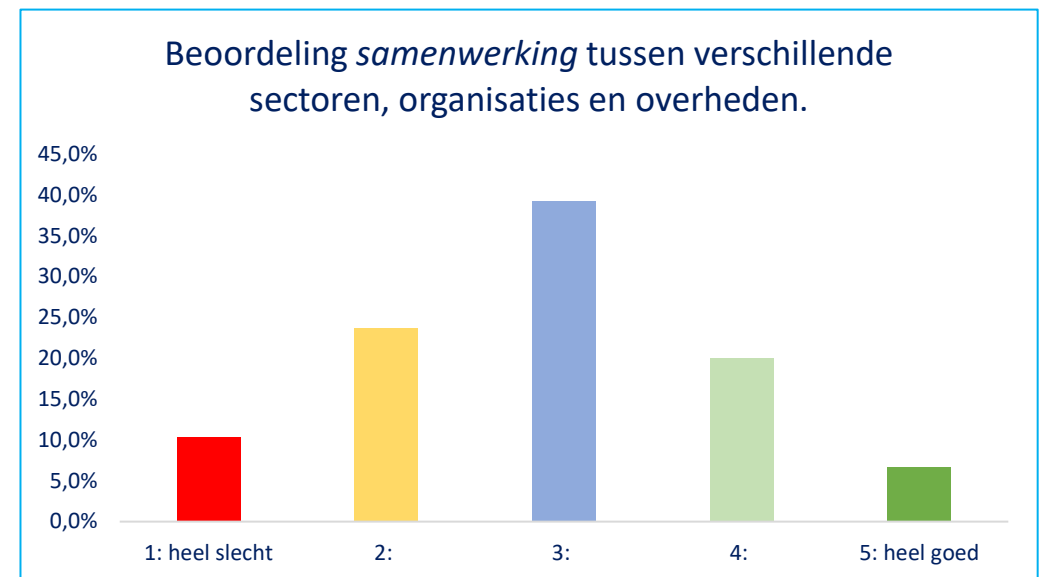
Naar aanleiding van het filmpje van de Roerganger van een woningcorporatie in Amsterdam over het betreden van het grijze gebied tussen domeinen, kregen de deelnemers de mogelijkheid om zich uit te spreken over de samenwerking tussen verschillende sectoren, organisaties en overheden in het dagelijks werk. Daar kwam, zoals uit de poll blijkt, een nogal divers beeld uit, waaruit niet blijkt dat de samenwerking heel goed werkt, maar eerder dat er nogal wat te verbeteren valt.

Hieronder volgen de toelichtingen die de deelnemers geven naar aanleiding van hun keuze in de poll.

- *Ik kies voor heel goed omdat de lijnen kort zijn en er duidelijke goede afspraken zijn gemaakt over de gezamenlijke inzet. Wij durven elkaar aan te spreken en er is onderling vertrouwen.*
- *Ik kies voor slecht omdat er nog steeds veel vanuit eigen belang en opdracht gehandeld wordt. Ook als je aan tafel zit met elkaar, met elkaar praat, dan nog vinden we elkaar in de wijken slecht. Denk aan zorg, corporaties, gehandicaptenzorg, ouderenzorg, GGZ, etc. Laat de organisatie van opdrachten los en ga voor een wijkopdracht.*

In de toelichtingen wordt ook wat dieper ingegaan op de samenwerking en wat daar al dan niet goed werkt:

- *Vaak zijn de mensen op de werkvloer meer tot samenwerking bereid dan de managers en bestuurders.*
- *Relevante overheidspartijen proberen echt samen te werken. Dat gaat van organisatie tot organisatie. De koppelstukken zijn log: vergaderingen, projectplannen, evaluaties en begrotingen. Dat zorgt voor technisch geneuzel en verlies van zicht op de maatschappelijke vraag.*

Voorbeelden van succesvol ontschotten

Vervolgens werd aan de deelnemers gevraagd welke voorbeelden zij hebben waarbij er succesvol is 'ontschot' tussen sectoren en organisaties. Hier zijn in de dialoog verschillende voorbeelden genoemd die de deelnemers als geslaagd hebben bestempeld. De onderstaande voorbeelden zijn allen een synhetron geworden en zijn berichten waarop veel is gestemd. Dit laat zien dat deze voorbeelden niet alleen door degene die het bericht heeft gestuurd als een succes wordt gezien, maar ook voor anderen die op het bericht hebben gestemd. Enkele voorbeelden van geslaagde ontschotting zijn:

- *#Voorbeeld zijn de buurtkamers in Den Haag, waar zowel de wijkagent als de gemeente een spreekuur had, omdat de burgers dat wilden.*
- *#Voorbeeld zijn de Wijk Ondersteuning Teams, een goede eerste stap.*
- *#Voorbeeld is welzijn op recept; de huisarts werkt nauw samen met welzijn in de wijk en verwijst patiënten hiernaar door.*
- *#Voorbeeld is een Pact waarbij de focus ligt op wonen, jeugd en participatie.*
- *#Voorbeeld een wijkteamoverleg.*
- *#Voorbeeld betrek ervaringsdeskundigen bij de jeugd. Door de taal die zij spreken kan er gericht naar oplossingen worden gezocht en daarna worden uitgevoerd door een samenwerking van jongeren, gemeente en ervaringsdeskundigen. Dit is goedkoop en effectief.*

Niet iedereen keek echter even positief naar de huidige ontschotting of had hierover een afwijkende mening. Enkele voorbeelden die dit weergeven en waar tevens in de sessie veel op is gestemd zijn:

- *#Voorbeelden van ontschotting kan ik helaas weinig geven omdat er juist veel schotten/systemen zitten tussen alle partijen. Hierdoor is het duurder en minder efficiënt. Nu werken we samen vanuit goodwill en passie voor de wijk en de bewoners*
- *Wat ik vooral heb gezien is dat de lange adem ontbreekt. Dit heeft mede te maken met ontwikkelingen, verkiezingen etc. Ik zou graag zien dat deze ontwikkelingen een lange termijn krijgen.*

Hinderlijke schotten in praktijk

Voorts werd er in de dialoog ingegaan op welke barrières/schotten het meest hardnekkig en hinderlijk zijn tijdens het dagelijks werk tussen professionals. De volgende barrières werden, in aflopende mate van steun, genoemd.

1. De systeemwereld

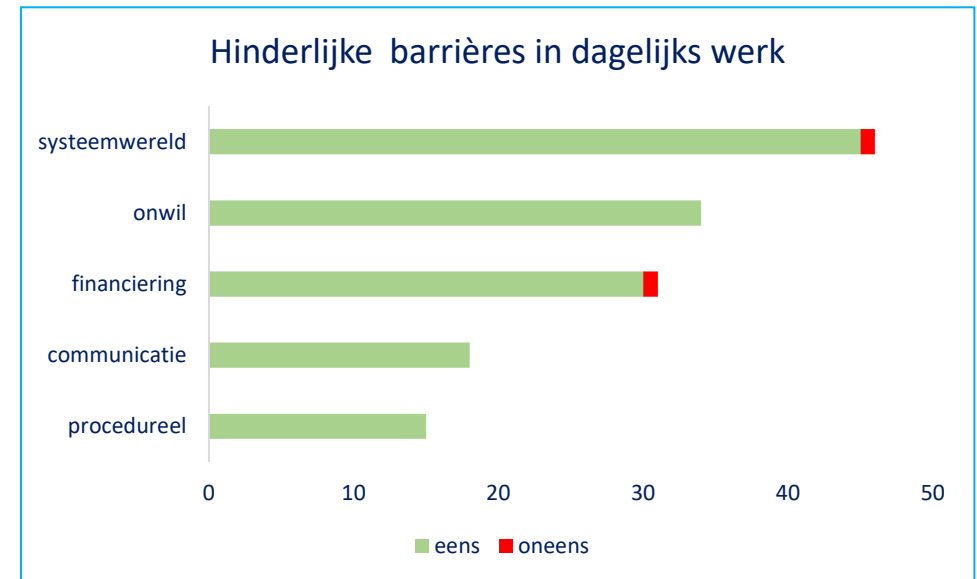
Veel deelnemers geven aan dat de grootste barrière het systeemdenken is. Organisaties, sectoren, gemeenten etc. denken vanuit het ingebakken systeem waardoor een kloof bestaat tussen de leefwereld van de bewoners zelf en de systeemwereld.

- *#Barrière is dat de uitvoering van plannen van inwoners moet passen in de systemische wereld.*
- *#Barrière is taakgericht werken. De een werkt voor scholen de ander voor zorg, veiligheid, werk en inkomen... Hierdoor focus je automatisch op een deel van het geheel.*
- *Het gat tussen de leefwereld van de bewoners en de systeemwereld.*
- *#Barrière de verschillende potjes, regelgeving, organisatiebelangen, communicatie overeenstemming, enz.*

2. Onwil

De volgende barrière sluit nauw aan op de problemen die de participanten ervaren bij de bij het ingebakken systeemdenken bij professionals. Naast het denken vanuit systemen, voelt men ook de onwil om samen te willen werken met andere partijen. Vaak bestaat de onwil uit het niet verder willen kijken dan de doelen en verantwoordelijkheden van de organisaties zelf.

- *#Barrière is het onvermogen of de onwil om over de grenzen van de eigen verantwoordelijkheid te kijken.*
- *#Barrière is het onvoldoende lef tonen van bestuurders.*
- *#Barrière is het louter denken vanuit eigen organisatie doelen.*

3. Financiering: geormerkt budget, subsidie *mindset* van spelers.

Het derde aspect wat naar voren komt als een schot die hardnekkig en hinderlijk van karakter is, is de financiering van projecten. Dit probleem is tweeledig. Zo bestaat er een barrière wat betreft de zeer specifieke financieringen, waardoor het moeilijk is om samen te werken met andere organisaties om een probleem breed aan te pakken. Daarnaast geven deelnemers ook aan dat het bij samenwerkingen geregeld om geld draait en er vaak een ‘subsiemindset’ heerst.

- *Het gaat te vaak om geld in plaats van samenwerken.*
- *Er is veel mogelijk zonder geld. Zorg dat wijkwerkers de tools hebben om dromen en wensen in beeld te krijgen. Verdiep je echt in de mens, niet in de opdracht.*
- *#Barrière is vanuit subsidie denken.*
- *#Barrière is gemeentelijke (sub)budgetten.*
- *#Barrière is specifieke financieringen.*

4. Communicatie

De participanten geven aan dat zij problemen ervaren bij het samenwerken voor wat betreft de communicatie tussen (met name) de gemeente of andere partijen. Hierin valt op dat wisselende contactpersonen bij de gemeente het grootste struikelpunt is.

- *#Barrière: wisselende contactpersonen bij Gemeente en veranderend beleid door verkiezingen.*
- *#Barrière informatie-uitwisseling.*

5. Procedurele problemen

De laatste barrière zit met name op de problemen die worden ervaren wanneer er eenmaal wordt samengewerkt. De wil bestaat om samen te werken, maar de problemen duiken op bij bepaalde procedures die tijdens het samenwerken moeten worden nageleefd, terwijl dit niet de samenwerking bevordert. Dit wordt als negatief ervaren en het bevordert het samenwerken *an sich* niet.

- *#Barrière is als je vooral aan de slag moet met de administratieve rompslomp die bedacht is door beleidsmensen die nooit in de wijk komen.*
- *#Barrière: stroperige procedures.*

Moeilijkheden omtrent ontschotten

Vervolgens werd de vraag gesteld waarom de barrières/schotten zo moeilijk te doorbreken zijn. De deelnemers hebben hiervoor verschillende antwoorden gegeven. Dit is terug te vinden in de grafiek. Onder het kopje ‘overig’ zijn veel synthetrans geschaard waar weliswaar op is gestemd, maar die niet heel erg breed worden gedragen. Hieronder volgen de breed gedragen antwoorden, in aflopende mate van steun. Het kopje ‘overig’ wordt als laatste besproken.

1. Systeemwereld

Wederom geven deelnemers aan dat het systeemdenken grote problemen met zich meebrengt. Organisaties, sectoren, gemeentes etc. willen misschien wel samenwerken, maar worden gehinderd door een systeem dat ervoor is gemaakt om vanuit eigen verantwoordelijkheid een probleem aan te pakken.

- *Het systeem is niet ingericht op samenwerking maar op eigen doelen van organisaties. De verantwoordelijkheid is niet helder, waardoor die ook niet genomen wordt. Er wordt te veel uitgegaan van zelfregulatie terwijl er ook voorwaarden nodig zijn voor samenwerking.*
- *#Moeilijk is de schotten te doorbreken want veel organisaties werken vanuit een systeemwereld en eigen verantwoordingssysteem.*

2. Meningsverschillen over de aanpak

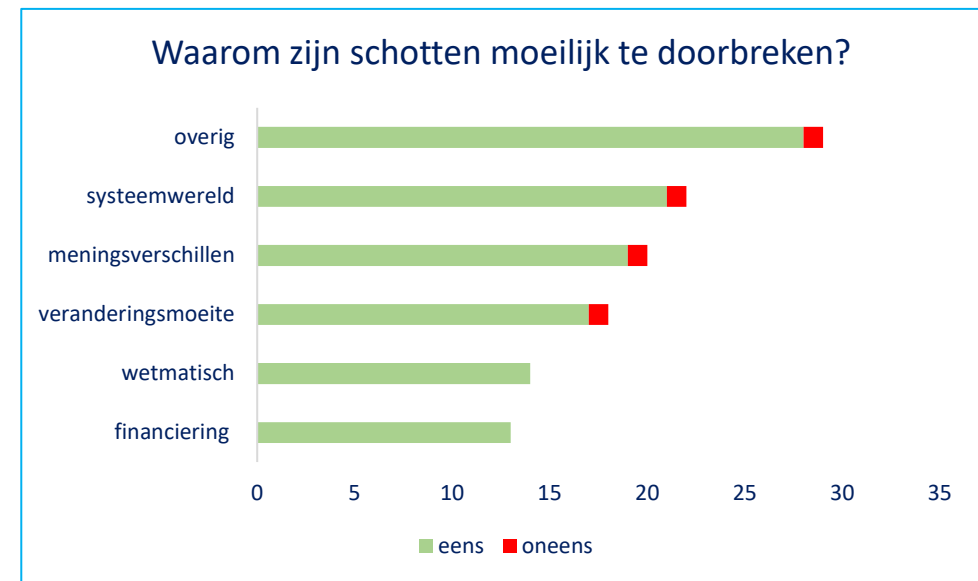
Volgens de deelnemers bestaat er een verschil in visie om bepaalde problemen in de wijk aan te pakken. Dit leidt er niet toe dat er barrières tussen organisaties worden weggehaald, maar dat die juist blijven bestaan.

- *#Moeilijk organisatiebelangen, vastgesteld beleid, politieke programma's, korte termijn denken, eigen middelen vasthouden, geen gezamenlijke doelen willen stellen, enz.*
- *#Moeilijk, want verschil in visie, belangen, financiën.*

3. Veranderingsmoeilijkheden: wisselende managers, oud denken

In organisaties wordt veel gehandeld vanuit het oude denken. Veranderingen doorzetten en succesvol ontschotten wordt nog moeilijker wanneer er nieuwe managers komen die zelf het wiel willen uitvinden. Belangrijker is om juist door te gaan op een succesvol pad wat eerdere managers al hebben bewandeld.

- *#Moeilijk is het steeds verwisselen van managers en het wiel weer opnieuw willen uitvinden. Doorpakken op al bestaande successen is waardevoller en tevens deelbaar.*
- *Veel wordt gedaan vanuit het oude denken, bedrijven als Google, Amazon of Tesla zouden dit soort vraagstukken totaal anders benaderen.*

4. Regels en niet de bedoeling centraal

Een van de redenen die naar voren is gekomen, is het feit dat in de praktijk niet de bedoeling van een bepaald project centraal staat, maar vanuit regels wordt gedacht en gehandeld.

- *#Moeilijkheden bestaan omdat we denken vanuit de regels en niet vanuit de bedoeling.*
- *Het is moeilijk want er bestaan verschillende belangen, geldstromen, etc. (komt eigenlijk neer op wat hiervoor ook is gezegd: niet denken vanuit de bedoeling, maar vanuit belang van de eigen organisatie).*

5. Financieringsproblemen: te specifiek, niet wijkgericht

Ook bij deze vraag kwam naar voren dat de deelnemers moeite ondervinden bij het financieren van bepaalde projecten. De financieringen zijn te specifiek.

- *#Moeilijk is het feit dat er verschillende financierings- en verantwoordingsstromen zijn, omdat het andere opdrachten zijn; gezamenlijke opdrachten voor de wijk zou beter zijn.*

6. Overige

Er is een aantal synthetrons die niet voldoende stemmen kregen om in de top 5 van moeilijkheden te komen. Deze meningen geven echter wel een breder beeld van de problematiek omtrent het ontschotten. Enkele voorbeelden zijn:

- *#Moeilijk is het omdat er te veel vanuit het belang van de organisatie wordt gedacht en **niet vanuit de bewoners**.*
- *#Moeilijk omdat we bij niets nieuws morgen **resultaat** willen hebben.*
- *#Nederlanders willen graag het beste jongetje van de klas zijn. Het gaat om het feit dat je kan **laten zien** in aantallen/data wat je hebt gedaan in plaats van het effect van het handelen.*
- *#Moeilijk is om te durven loslaten en **vertrouwen** te hebben in de kracht van samenwerkingspartners en dat te faciliteren.*
- *#Moeilijk is dat professionals en bewoners niet de **agenda** van het college van B en W of de directie van een corporatie bepalen.*

Wat er anders moet in de toekomst

In dit onderdeel werd de vraag behandeld: *‘Als u voldoende geld en capaciteit zou hebben, wat zou u dan morgen anders of extra doen?’*. Deze vraag werd relatief kort besproken en daardoor waren er ook minder berichten en synthetrons dan bij andere vragen. Een representatieve weergave van de dialoog wordt hieronder geschetst door middel van de synthetrons bij deze vraag. Hieronder volgen de voorbeelden in aflopende mate van steun.

- *De ontmoeting van professionals met wijkbewoners weghalen bij bestaande gebouwen van instituties en **in de wijk** laten plaatsvinden bij ontmoetingspunten.*
- *#Anders: ik zou veel tijd besteden aan het **leren kennen van de bewoners** en de wijk en de stakeholder. Vervolgens haalbare doelen opstellen en na een tijd onmisbaar maken, maar wel een vinger aan de pols houden zo nu en dan.*
- *Een wijkaanpak ontwikkelen **samen met bewoners en partners** in de buurt met een gegarandeerde inzet voor een langere periode (10 jaar).*
- *#Anders: meer werken aan een **opgave**, zodat je allemaal vanuit je eigen vakgebied moet en wil bijdragen aan wat de bedoeling is.*
- *#Anders: de **bewoners in the lead**, met middelen.*
- *#Anders: **integrale teams** in de kwetsbare buurten opzetten vanuit alle relevante samenwerkingspartners. Geef hen ook middelen en een mandaat om de goede dingen te doen.*
- *#Anders: samen met bewoners meer **guerrilla** opereren. Gewoon de dingen doen die de buurt veerkrachtiger maken.*
- *#Anders: dan zou ik bewoners **subsidie en/of middelen geven** die ze nodig hebben om projecten voor leefbaarheid te kunnen realiseren in de wijk, in plaats van alleen maar advies geven en ze doorverwijzen.*

Adviezen aan minister

Vervolgens werd deze vraag afgesloten met de sub vraag: ‘welk advies wilt u meegeven aan een toekomstige minister van kwetsbare buurten als het gaat om samenwerking en ontschotting tussen verschillende sectoren, organisaties en overheden?’. Er waren een paar meningen die veel terugkwamen in de dialoog.

1. Aansluiting

De minister zou aansluiting moeten zoeken bij de belevingswereld om op die manier de samenwerking te verbeteren.

- *Aansluiting zoeken bij de belevingswereld.*

2. Deel successen

Om samenwerking te verbeteren en verder te ontschotten is het handig om successen te bespreken. Successen kunnen vervolgens als voorbeelden worden gebruikt.

- *#Advies deel successen.*

3. Inclusief

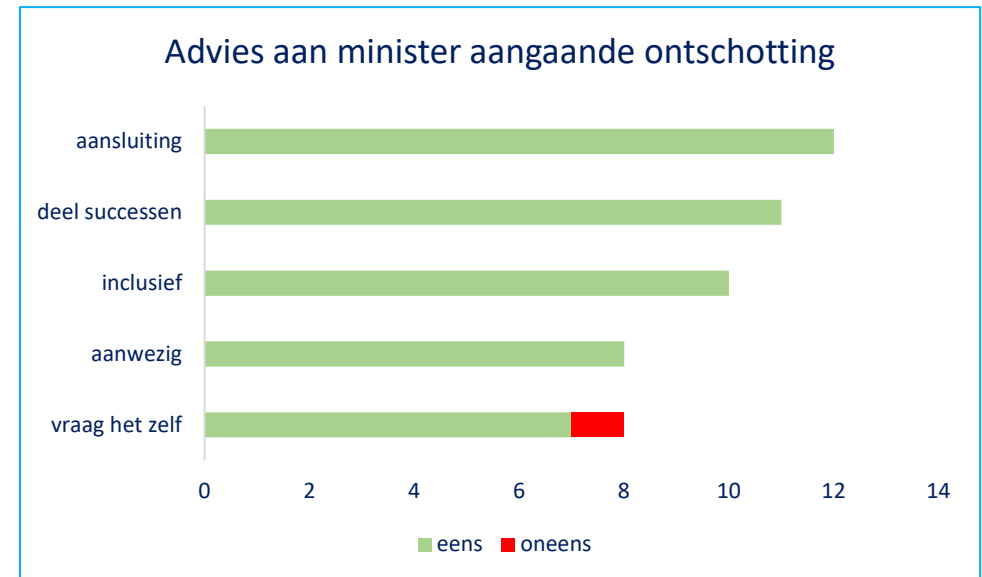
Een advies wat aan de minister meegegeven kan worden is dat ook kleinere partijen en bewoners van de buurt betrokken moeten worden bij het bepalen van beleid over de buurt.

- *#Advies betrek ook de kleinere partijen en bewoners in de buurt voor een bredere beeldvorming. Niet alles is negatief.*

4. Aanwezigheid

Volgens de deelnemers is het essentieel dat de partijen die beleid maken over de buurt ook daadwerkelijk aanwezig zijn in de wijk zelf.

- *Mijn advies is dat beleidmakers en programmamanagers meer betrokkenheid tonen door fysiek vaak aanwezig te zijn in de wijken waar het om draait en met de bewoners te praten, dat doet de mensen goed. Dit betekent niet slechts een keer langskomen.*

5. Vraag het zelf

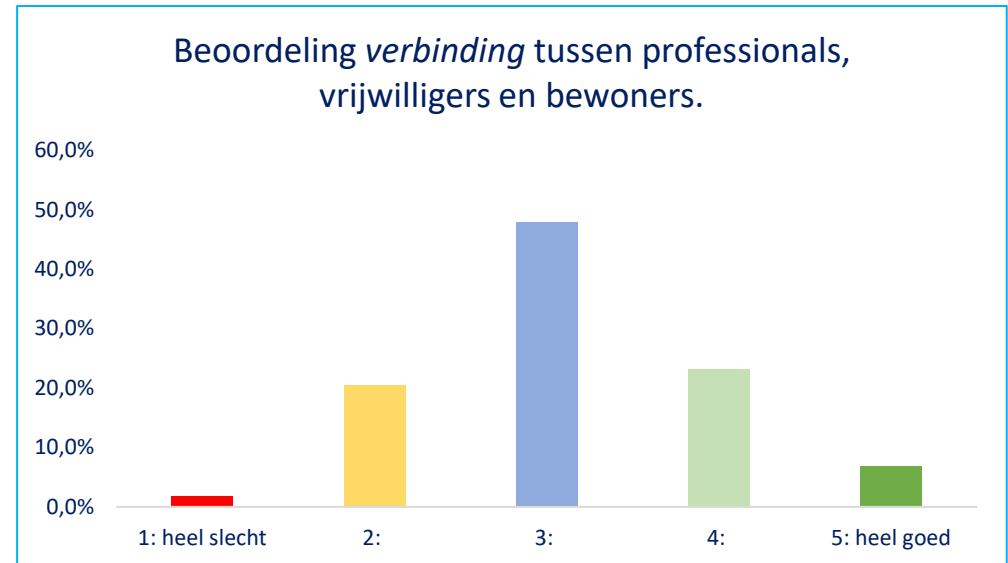
Volgens een deel van de deelnemers is het handiger dat de toekomstige minister dit zelf zou vragen aan de verschillende sectoren, organisaties en overheden.

- #Advies vraag het ze zelf.

3.3. Verbinding tussen professionals, vrijwilligers en bewoners.

De volgende vraag werd ingeleid door een ambassadeur van de wijkaanpak over nieuwe vormen van verbindingen. Bij deze vraag stond het zoeken naar en verbetering van de verbinding tussen professionals, vrijwilligers en bewoners centraal. Dit werd afgetrapt met een poll waarin de participanten zelf mochten aangeven hoe zij deze verbinding ervaren en beoordelen. Enkele toelichtingen op hun keuze van de deelnemers:

- Ik kies voor **goed** omdat ik in mijn dagelijks werk prima verbindingen zie. Alle partijen willen wel, maar het kan gewoon niet altijd gezien de regels en bureaucratie.
- Redelijk **goed**, onze nieuwe aanpak blikveld 360 heeft als uitgangspunt anders denken, doen en organiseren zodat we elkaar versterken met alle partijen. Wij zijn nog vaak zoekend om af te wijken van de regel/systeem maar een begin is er.
- Ik kies voor **redelijk** omdat de wil er zeker is bij professionals en de wijkbewoners om dingen samen op te pakken. Maar de systemen werken vaak tegen, te weinig handen echt in de wijk en te veel aan de vergadertafel, men moet te veel verantwoorden.
- Ik kies voor **gemiddeld** want de verbinding is er zeker, de slag is naar mijn mening nog te maken op gezamenlijke belangen in plaats van dat iedere organisatie uitsluitend zijn eigen belangen heeft.
- Ik kies voor **neutraal** want het is soms vrij lastig als professional bepaalde bewoners te bereiken gezien zij de betrokkenheid als een verplichting ervaren omdat zij vanuit de gemeente een prestatie moeten leveren.
- Ik kies voor **matig** omdat nog te veel vanuit formeel denken wordt geacteerd. Verbinding is met name het elkaar op informele wijze treffen en benaderen. Weten wat er speelt.
- Ik kies voor **matig** omdat er slechts tussen beperkte groepen verbinding is. Er is een hele grote groep die we onvoldoende weten te bereiken.

Voorbeelden van een vernieuwende of verrassende manier van verbinding

Bij dit onderdeel werd de vraag gesteld of de deelnemers een voorbeeld konden noemen van een vernieuwende of verrassende manier van verbinding tussen professionals, vrijwilligers en bewoners. Hieruit zijn erg veel verschillende, mooie voorbeelden uit de praktijk genoemd. Hieronder is een selectie gemaakt van interessante en goede manieren van verbinding. Bij de voorbeelden die zijn gegeven zijn er een paar aspecten die meerdere keren zijn genoemd en die de doorslag hebben gegeven waarom het een succes werd. Zo werd er meerdere keren in de dialoog aangegeven dat in de wijk opereren veel effectiever was dan in een vergaderkamer alles bedenken. Daarnaast zijn er verschillende berichten over het succes van *bewoners* in plaats van *professionals* in de lead. Ook kwam het voorbeeld van een buurtcentrum meerdere keren voor in de dialoog. Dit zou een ontmoetingspunt kunnen zijn waarbij professionals en bewoners elkaar 'als vanzelf' tegenkomen.

Voorbeelden van verbinding tussen professionals, vrijwilligers en bewoners:

- #Voorbeeld **Rauwdouwers** in Rotterdam, die met mensen in gesprek gaan en **workshops** aanbieden om op een creatieve wijze de deelnemers hun talenten (weer) in beeld te brengen en ze ook te stimuleren om hier iets mee te doen, door ze in contact te brengen met netwerkcontacten of evenementen die hierbij aansluiten.
- #Voorbeeld is bijvoorbeeld de **buurtkoffies** en eettafels, waarbij de professionals faciliteren, vrijwilligers organiseren en de bewoners elkaar kunnen **ontmoeten**.
- #Voorbeeld in een groot **seniorencomplex** waar vrijwilligers op aanwijzen van de beheerder contact zoeken met bewoners die **eenzaam** zijn en hen in contact proberen te brengen met andere bewoners.
- In de wijk Overvecht zit **Stut**. Dat is een **toneelvereniging** waaraan iedereen kan meedoen. Voorstellingen zijn voor de wijk, gaan vaak over de wijk. Het is hartverwarmend en verbindend hoe doelgroepen meedoen en wat voor een positieve energie daar is.
- #Voorbeeld is De **Grootste Gehaakte Deken** van de Wereld. Je zal denken wat heeft dat er nu mee te maken? Maar in 2018 lagen er 11.000 éénpersoons gehaakte dekens (door mensen uit 50 verschillende landen) op een veld in Tytjerk. Dit succes kwam mede door het partnerschap van de Gemeente (Leeuwarden) en allerlei ander instellingen zoals onderwijs, zorginstellingen, buurthuizen, Bibliotheken etc. uit heel de wereld. Een open mind en **denken in mogelijkheden** in plaats van wetten, regels en beperkingen hebben dit mogelijk gemaakt.
- #Voorbeeld **buurthuizen**/inloopvoorzieningen in de buurt, voor de buurt en door de buurt. Hier kunnen professionals ook op aansluiten door "gewoon" naar binnen te gaan en in **gesprek** te gaan met de bewoners om te kijken wat er speelt.
- #Voorbeeld **G1000** Enschede: Een bijeenkomst met inwoners, professionals en ambtenaren over het onderwerp: " Hoe gaan we in Enschede om met **vuurwerk**?".
- #Voorbeeld is de **buurttafels**; per straat ging de woningcorporatie, de wijkagent, de gemeente en de bewoners met mij (als opbouwwerker) iedere maand om de tafel in het **huis voor de wijk**.

Voor meer voorbeelden van verbinding kan de Excel met de berichten uit de dialoog worden geraadpleegd.

Wat deelnemers zelf doen om verbinding tot stand te brengen

Vervolgens is er aan de deelnemers gevraagd wat zij zelf doen om nieuwe vormen van verbinding tot stand te brengen. Ook hier zijn weer een veel verschillende voorbeelden besproken. Enkele voorbeelden volgen hieronder. **De aspecten die het vaakst terugkwamen, zijn op de 'er-op-af'-mentaliteit.** Aanwezig zijn in de wijk, zowel voor professionals als vrijwilligers is essentieel. Eenmaal aanwezig in de wijk is het van belang dat er goed wordt geluisterd naar de problemen die spelen en daarover in gesprek gaan.

Voorbeelden van deelnemers:

- *#Ik ga de wijk in, stem af wat passend is met de verbindingspartner, experimenteer met mogelijkheden en sluit aan bij het bestaande.*
- #Ik doe datgene wat past. Door te **luisteren** naar de bewoners en hun behoeftes in kaart te brengen sluit de hulp aan. Ook naar professionals toe leg ik uit wat onze aanpak is en waardoor het slaagt.
- #Ik ga vooral **echt in gesprek** met bewoners, op een zichtbare plek in de wijk.
- #Ik doe veel op **sociale media** (verschillende kanalen) met prikkelende vragen die, als het goed is (...), aansluiten bij de belevingswereld van degene die ik wil bereiken.
- #Ik ben bezig met het opzetten van **voorlichtingsbijeenkomsten** voor met name moeders. Dit varieert van financiën tot opvoeding, gezondheid, onderwijs.
- Ik **verzamel via mijn netwerk** vraagstukken in de wijk: analyseer welke vraagstukken met stip worden benoemd en werf opdrachtgevers, studenten van diverse hbo-opleidingen, onderzoekers en burgers om in een actieertraject zitting te nemen.
- #Ik probeer vanuit onze organisatie (kennisinstelling) vooral inspirerende voorbeelden en **werkende aanpakken te delen**.
- *#Ik doe: structureel er-op-af! Zien en gezien worden. Als professional ben ik geen passant maar een onderdeel van de wijken*
- Ik gebruik de **app** BuitenBeter. Echt iets van nu. Handig en heel effectief. Digitaal melden en de buurt knapt snel op.
- #Ik begin met zoeken van actieve inwoners, de batterijtjes in de wijk. Samen vormen zij de basis van een krachtig **netwerk van inwoners**. De bewoners verbinden we met het netwerk van professionals. Met hen maken we een doelen- en bijdragenroos.

Andere sprekende voorbeelden zijn wederom te vinden in de bijgevoegde Excel.

3.4. 'Slimme stedelijke schakelaars' en hun belang

Bij de volgende vraag stond de 'slimme stedelijke schakelaar' centraal. Dit zijn mensen die werken met gemeenschappen om 'win-win' situaties tot stand te brengen en problemen aan te pakken waar overheden en marktpartijen vaak moeite mee hebben. Om de mening van de deelnemers in kaart te brengen werd dit onderdeel afgetrapt met een poll over deze 'slimme stedelijke schakelaar'.

Enkele berichten uit de chat die een toelichting geven op het stemgedrag van deelnemers op de poll:

- Ik kies voor heel **belangrijk**. Het is super wanneer smart cities het menselijk potentieel beter gebruiken.
- Ik kies voor **belangrijk**. Er zijn mensen nodig die los van de verschillende belangen van organisaties kunnen denken en kan handelen. Een meer overkoepelende functie die het grote belang niet kwijtraakt.
- *Ik neig naar **belangrijk**, maar een gevaar kan zijn dat we dan van die schakelaar alles verwachten.*
- *De term 'slimme stedelijke schakelaars' klinkt goed ervan uitgaande dat het iemand is die belangeloos het perspectief van de bewoner centraal zet.*
- *'Slimme stedelijke schakelaars' kunnen een aanwinst zijn mits er ook oog is voor de kwetsbare/ al langer wonende bewoners.*
- *Belangrijk is dat het elkaar ontmoeten van bewoners en professionals wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Als intermediairs dit kunnen verbeteren, prima.*
- Ik kies voor **middelmatig**. Systemen moeten openstaan voor mensen zoals die 'slimme stedelijke schakelaars' en dat is vaak niet het geval. Het is een mooie naam voor iemand die het heel zwaar gaat krijgen denk ik. Die persoon heeft zowel formeel als informeel flinke status en autoriteit nodig.
- *Wie zegt dat de problemen waar overheden moeite mee hebben ook vraagstukken zijn voor bewoners?*

Er was echter ook kritiek op (de introductie van) de vraag. Erg veel participanten **wisten niet van het bestaan van deze 'slimme stedelijke schakelaars'** en hadden daardoor een langere introductie willen hebben waar de term werd uitgelegd. Dit heeft invloed gehad op de uitgebrachte stemmen.

- *Een filmpje over dit concept om het te snappen was handig geweest (slimme schakelaars).*
- *Ik heb meer informatie nodig voor er iets over gezegd kan worden.*
- *Ik kies voor neutraal, want het ging veel te snel.*
- *Ik vind overigens de benaming "slimme" niet fijn klinken.*

Nodig voor versterking rol ‘slimme stedelijke schakelaars’ (los van geld)

Op de vraag wat er nodig is – naast geld en mensen – voor het versterken van de rol van de ‘slimme stedelijke schakelaars’, hebben de deelnemers **weinig gereageerd** en zijn er ook weinig synthetrons gemaakt. Er bestaat geen duidelijke brede consensus over wat een ‘slimme stedelijke schakelaar’ nodig heeft. Toch vallen er een paar aspecten op uit de dialoog. Zo geven de deelnemers aan dat het belangrijk is dat deze ‘schakelaars’ een mandaat hebben om te handelen namens bepaalde organisaties. Daarnaast zou hij kennis moeten hebben van de wijken en de problemen die er spelen. Waarbij het eveneens van belang is dat hij expertise en ervaring heeft in het werkveld om zo daadwerkelijk te kunnen fungeren als ‘schakelaar’ tussen verschillende wijken/steden. Tot slot is het ook belangrijk dat hij reclame kan maken voor de successen van bepaalde processen bij andere wijken. Deze successen kunnen als voorbeeld voor andere wijken dienen en het is daarom essentieel dat de ‘schakelaar’ dit goed over kan brengen.

Welk advies voor minister aangaande ‘slimme stedelijke schakelaars’?

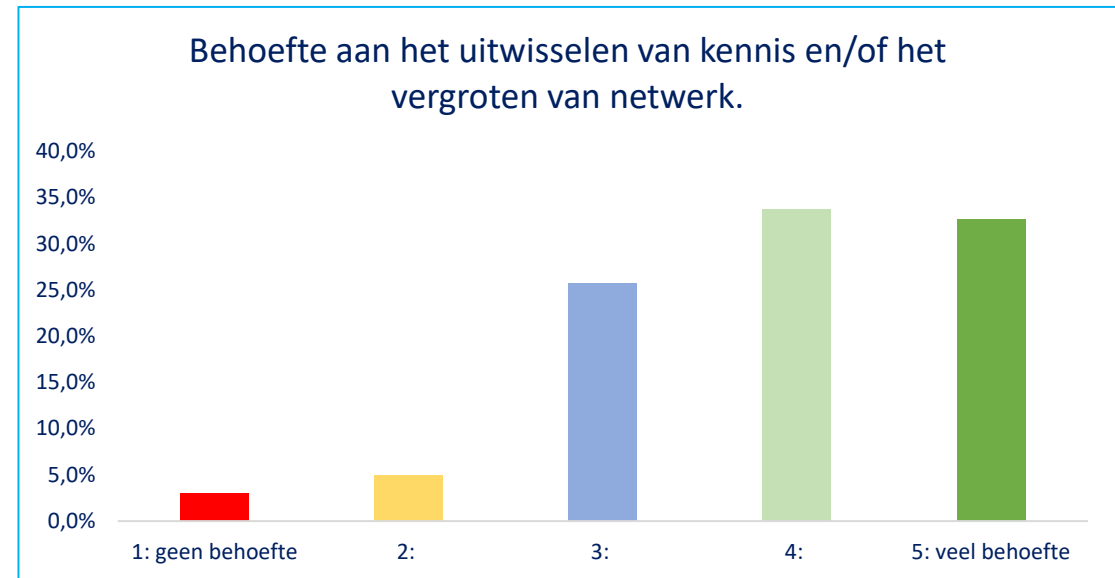
Ook bij deze sub vraag waren er weinig synthetrons en was er **weinig consensus** over welk advies de deelnemers aan de toekomstige minister van kwetsbare buurten mee zou geven over ‘slimme stedelijke schakelaars’.

Uit de dialoog vallen een paar dingen op. Zo zijn de participanten van mening dat de ‘slimme stedelijke schakelaars’ **niet nieuwe functionarissen** zouden moeten zijn. Het zou handig zijn als deze ‘schakelaars’ al een bekende en vertrouwde rol vervullen in het werkveld. Voorts moet de minister de ‘slimme stedelijke schakelaars’ **niet als een oplossing** voor een probleem zien, maar juist als een onderdeel van een groter plan. Zorg er dus voor dat het beleid niet volledig wordt gericht op de ‘slimme stedelijke schakelaars’, maar zet ze in waar nodig en beschouw het niet noodzakelijkerwijs als dé oplossing, menen de deelnemers. Daarnaast zou het gebruik van panels van ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en andere partijen erg handig zijn om input te genereren voor de ‘slimme stedelijke schakelaar’. Hierdoor weet de ‘schakelaar’ wat er speelt tussen wijken en steden. Tot slot is het van groot belang dat men beter en helder uitlegt wat een ‘slimme stedelijke schakelaar’ is en wat hij doet. Hierdoor weten ook de professionals wanneer zij deze ‘schakelaar’ kunnen inzetten of vragen om hulp.

3.5. Potentie kennisplatform

Bij de laatste vraag is ingegaan op het initiatief van Platform31. Dit is een initiatief waarbij betrokken sectoren, organisaties, gemeentes etc. samen kunnen komen om kennis te delen en van elkaar te leren. Om erachter te komen of de deelnemers van een dergelijke 'plek' warm worden, is de vraag gesteld of er behoefte bestaat aan dit platform. De resultaten van de poll zijn hiernaast weergegeven. Enkele antwoorden die zijn gegeven en fungeren als toelichting op de poll zijn:

- *Er is (veel-) behoefte om gericht te kunnen zoeken naar vergelijkbare interventies - methodieken van buurt- en wijkgericht werken.*
- *Het is beter om kennis te delen en krachten te bundelen dan opnieuw het wiel uit te vinden, daarnaast wil ik graag wat met mijn ervaring doen.*
- *Daar heb ik wel behoefte aan. **Samen weet je toch meer.** En overall het wiel opnieuw uit te vinden is niet nodig*
- *Ik zie veel initiatieven en veel behoefte om van elkaar te leren in een actieve op maatwerk gebaseerde **leergemeenschap.***
- *Netwerk uitbreiden is **belangrijk.***
- *Ik heb 'best een beetje behoefte' gestemd. Er wordt **op veel plekken steeds het wiel opnieuw uitgevonden.** Dat is soms nodig voor eigenaarschap, maar uitwisselen kan ook wel wat hobbels en kuilen schelen.*

Mogelijke onderwerpen voor het platform volgens de deelnemers

Welke onderwerpen zien de deelnemers graag terug op het kennisplatform om daadwerkelijk meerwaarde te hebben? Op deze vraag zijn veel antwoorden gegeven en is er veel gestemd. Er bestaat een zekere consensus onder de deelnemers wat voor onderwerpen zij graag terugzien bij het platform. Dit heeft geleid tot een top-7 mogelijke onderwerpen voor het kennisplatform:

1. Mislukkingen

De deelnemers gaven aan dat het erg handig kan zijn om mislukte projecten met elkaar te delen. Hierdoor kan men leren van andermans fouten.

- *#Onderwerp mislukkingen in zoektochten. Niet alleen succesverhalen, maar ook de missers. Die geven vaak zoveel inzicht!*

2. Integraal samenwerken

Hoe men in andere organisaties integraal samenwerkt is een onderwerp waar veel animo voor is.

- *#Onderwerp integraal samenwerken.*

3. Successen

Een onderwerp wat gewaardeerd zou worden op het platform zou het delen van successen van andere organisaties zijn. Naast mislukkingen valt ook veel te leren van andermans successen. Men hoeft simpelweg niet altijd het wiel opnieuw uit te vinden.

- *Wat voor andere voorbeelden zijn er al, de best practices.*

4. Onderbouwde inhoud

De deelnemers zouden het interessant vinden als op het nieuwe platform veel methodisch beproefde inhoud wordt besproken.

- *#Onderwerp methodisch beproefde (onderbouwde) inhoud.*

5. Wijkschakelaars

Een boeiend thema zou het vinden van wijkschakelaars zijn. Elke organisatie gaat hier op een bepaalde manier mee om. Het delen van verhalen over het vinden van bepaalde sleutelpersonen zouden volgens de deelnemers gewaardeerd worden.

- *Wie zijn de sleutelpersonen, de zogenaamde wijkschakelaars.*

6. Vroege signalering

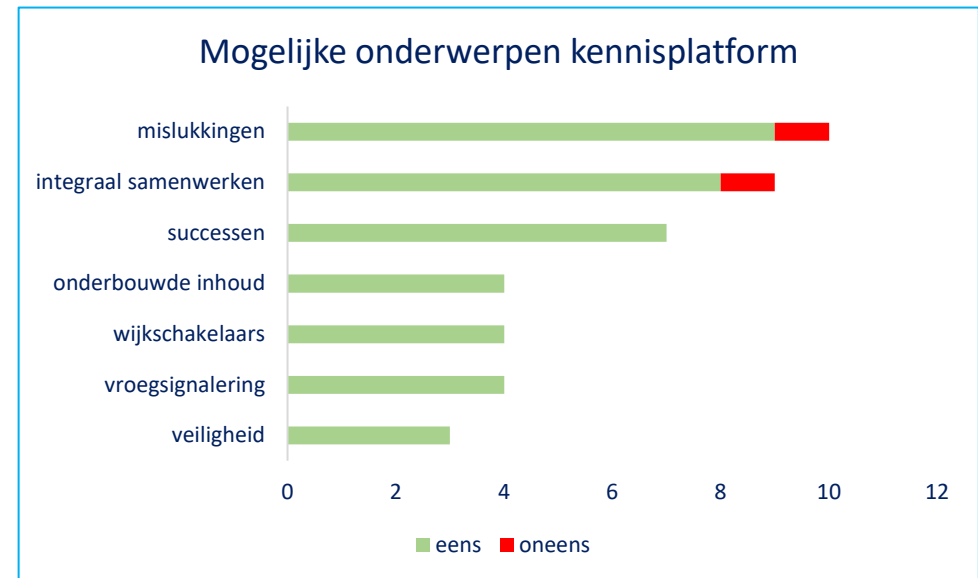
Vroege signalering van bepaalde processen binnen kwetsbare buurten zou als onderwerp terug mogen komen.

- *#Onderwerp vroegsignalering.*

7. Veiligheid

Een onderwerp wat de deelnemers graag zouden willen bespreken op het platform zou het thema veiligheid zijn met een wijkaanpak dat breed gedragen wordt.

- *#Veiligheid: hoe zorgen we voor een wijkaanpak die gedragen wordt door iedereen? Wat en wie is daarvoor nodig?*

Vormen voor het platform

Bij dit onderdeel werd dieper ingegaan op welke vorm en functionaliteiten de deelnemers belangrijk vinden bij het nieuwe platform.

1. Combinatie online en fysieke ontmoeting

Een groot gedeelte van de deelnemers is voorstander van een combinatie van functionaliteiten van het platform. Hetgeen wat het vaakst in de dialoog terugkwam was de combinatie tussen online contact en fysieke bijeenkomsten waarbij dieper in wordt gegaan op hetgeen wat tijdens de onlinebijeenkomsten is besproken.

- *#Vorm online werkt prima, maar nog beter in combinatie met incidenteel fysiek treffen.*
- *#Vorm: varieer, alle vormen kunnen zinvol zijn, het is een middel.*
- *#Vorm: een afwisseling van online/fysiek. Dit hangt van het onderwerp van de bijeenkomst af.*
- *#Vorm: online is oké (vooral gezien Corona), fysiek zou ook goed zijn (face-to-face contact).*

2. Openbaar

De participanten geven ook aan dat een openbare (online)bijeenkomst juist geschikt is. Hierdoor kan iedereen deelnemen aan het platform en krijg je een open dialoog met veel verschillende deelnemers.

- *#Vorm openbaar is voor mij heel belangrijk, ook zodat je anderen er makkelijk naar toe kan verwijzen.*
- *#Vorm openbaar in de wijken.*

3. Online

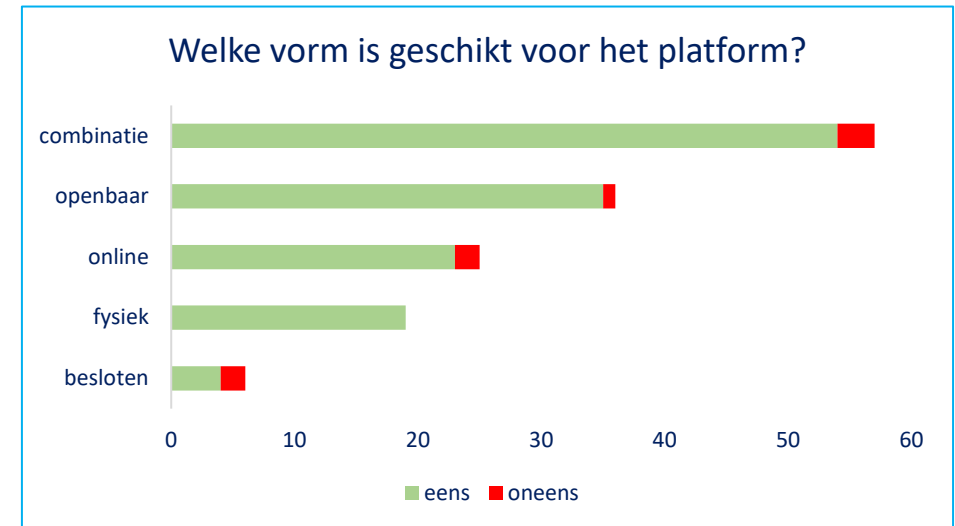
Een online dialoog wordt eveneens als een van de opties naar voren gebracht.

- *#Vorm online participatie snel door ontwikkelen*
- *#Vorm thematische (online) gespreksgroepen*

4. Fysiek

Fysieke bijeenkomsten waarbij mensen samen kunnen komen en face-to-face een gesprek kunnen hebben.

- *#Vorm is bij voorkeur wekelijks/twee wekelijks fysiek. Het eerste deel is met het team besloten, het tweede deel is openbaar, dus ook voor de bewoners aanspreekbaar als team.*
- *Fysiek maakt netwerken makkelijker.*
- *#Vorm fysiek in de buurt (een wijk is toch iets anders).*

5. Besloten

Een besloten vorm is het minst populair onder de deelnemers gebleken, echter zijn ook hier een aantal voorstanders van.

- Besloten werkt vaak beter, bijvoorbeeld als je (ben ik voor!) ook mislukkingen wilt delen

Adviezen voor ontwikkelaars: makkelijk, nieuw/niet dubbel, co-creatie met werkveld

De vraag werd afgesloten met de vraag of de deelnemers nog adviezen hadden voor de ontwikkelaars van het online platform. Deze sub vraag werd weinig beantwoord en er zijn dus niet veel adviezen uitgebracht in de dialoog. Enkele adviezen zijn o.a.:

- *#Advies zorg dat het **makkelijk** toegankelijk en bereikbaar is.*
- *#Advies check bestaande netwerk platforms. Ook hier hoeft het **wiel niet opnieuw uitgevonden** te worden.*
- *#Advies kijk eens goed rond naar wat er al bestaat, en breng daarvan de beste elementen bij elkaar.*
- *#Advies hou het simpel, gebruik geen vakjargon en zorg voor een goede doorverwijzing mocht je meer over het onderwerp willen weten of in contact willen komen met een ervaringsdeskundige.*
- *#Advies laat mensen uit het werkveld meedenken, die hebben vaak goeie ideeën.*
- *#Advies denk vooral out of the box. Doe eens gek en neem een risico.*

3.6. Afsluitende reacties op de sessie

Aan het einde van de dialoog werd ingegaan op de tevredenheid van de deelnemers over deze sessie. Daarnaast kwam ook aan de orde op welke manier de deelnemers graag betrokken zouden willen blijven bij deze sessie en hoe hetgeen wat tijdens de sessie is besproken het beste kan worden doorgezet in de praktijk.

Allereerst werd er positief gereageerd over de sessie zelf en vond men het erg interessant om op deze manier met elkaar in gesprek te zijn. Enkele voorbeelden van antwoorden die veel werden genoemd in de dialoog:

- *Dit was eerste keer via dit instrument; ben wel benieuwd naar de totaalopbrengst.*
- *Goede eerste stap, vraagt wel om een vervolg om meer concreet te worden.*
- *Fijn dat iedereen iets kan antwoorden, en er op alle antwoorden gereageerd kan worden.*

Er werden echter ook verbeterpunten gegeven op de sessie:

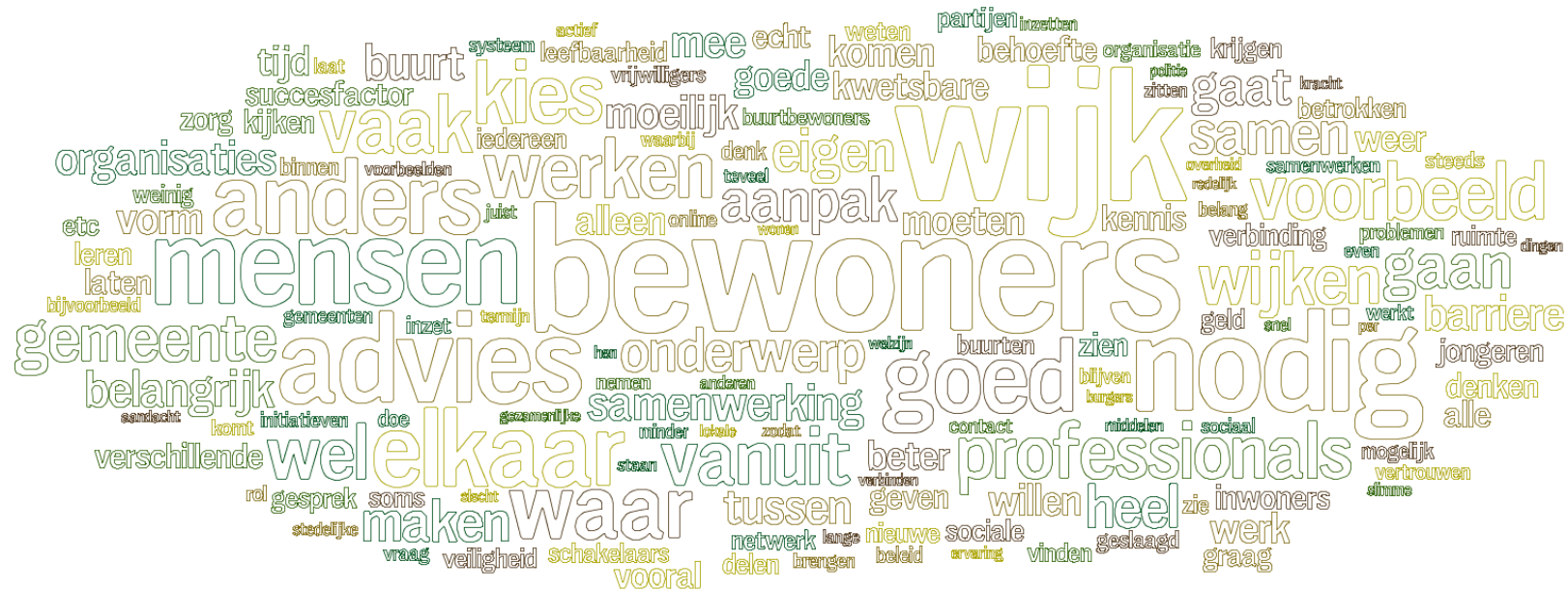
- *Dit is een effectieve manier van informatie ophalen. Alleen was dit geen gesprek en zeker geen dialoog. Dit voelde meer als eenrichtingsverkeer.*
- *Ik denk dat jullie vanuit de aanbieders kant veel informatie hebben opgehaald. Het leidt echter niet direct tot een echte discussie met elkaar. Daarvoor moet je toch meer fysiek bij elkaar zijn, bijvoorbeeld in regio's.*

Daarnaast werd ook nog gevraagd op welke manier de deelnemers graag betrokken zouden willen blijven bij dit programma en op welke manier de deelnemers deze sessie willen vervolgen. Hierop werd in de poll erg verschillend gereageerd. Dit is te zien in de grafiek hiernaast. De deelnemers zijn verdeeld over hoe zij betrokken willen blijven bij de sessie. Onder het kopje 'anders, namelijk' werd als volgt geantwoord:

- *Wellicht een combinatie van bovenstaande opties.*
- *Een combi van regelmatig online korte sessies en enkele keren fysiek bijeenkomsten.*
- *Ik zou graag achteraf via de mail ook die samenvatting nog wel willen krijgen.*

Samenvatting in een woordwol

4. Bijlagen

Bijlage 1: Uitleg van de Synhetron methode

Synhetrons

Synhetrons zijn opmerkingen waar de groep het mee eens of oneens is. Dat ontstaat door stemmen in je eigen minigroep van 5 deelnemers. Als de meerderheid het dan eens is gaan de opmerkingen migreren. Steeds wordt bepaald of een mening verder mag migreren met de steun die dan ontstaat. Het resultaat is een lijst met synhetrons die meer of minder draagvlak hebben. Wij hebben die onderverdeeld in niveaus:

- Top: > 90% eens
- High: > 70 %
- Medium: > 40%
- Low :> 15% and
- Bottom: < 15%.

Bipotrons

Bipotrons zijn meningen waarover men bipolair stemt. Zowel eens als oneens. Dat zijn nogal eens interessante meningen, want zij verdelen de groep en kunnen belangrijke discussiepunten zijn, die eerst opgelost moeten worden voordat je een onderwerp een stap verder kan brengen.

Bijlage 2: Infographic

Verslag dialoog over werkzame principes in kwetsbare wijken

155 deelnemers

2831 berichten

Doel

Samen met mensen in het veld, inzichten ophalen als input voor toekomstig beleid

Succesfactoren van succesvolle projecten in kwetsbare wijken

1

1 Kennis van de buurt	2 Bewoners in the lead, gemeente faciliteert	3 Eigenaarschap bij doelgroep
4 Bewoners participeren in uitvoering	5 Bewoners ondersteunen	

Hiervoor is nodig:	Wat moet er anders:	Advies voor de minister:
<p>Vasthoudendheid op lange termijn</p> <p>Aanwezigheid professionals in de wijk</p> <p>Vertrouwen van de gemeente in bewoners</p> <p>Flexibiliteit bij professionals</p>	<p>Domeinoverstijgend samenwerken</p> <p>Betrek bewoners</p> <p>Stop met losse potjes</p> <p>Faciliterende i.p.v. regulerende overheid</p>	<p>Ga de wijk in</p> <p>Maak lange termijnvisie</p> <p>Noem het niet kwetsbare buurten</p> <p>Zorg voor voldoende geld</p>

Succesvolle ontschotting, oorzaken en mogelijkheden

N.a.v. lezing Woningcorporatie

2

Een derde beoordeelt de samenwerking tussen verschillende sectoren, organisaties en overheden als (heel) slecht

1

Oorzaken:

- Systeemwereld zorgt voor kloof met de leefwereld van bewoners
- Onwil, onvermogen, geen lef
- Financiering van projecten, subsidie denken
- Communicatie tussen partijen
- Procedures, administratieve rompslomp

2

Wat moet er anders, hoe ontschotten, advies aan minister:

- Sluit aan bij belevingswereld van bewoners, doe het samen
- Leer van successen
- Inclusief: betrek iedereen
- Zorg dat de verbeteraars in de wijk aanwezig zijn
- Zet bewoners in the lead

Verbinding tussen professionals, vrijwilligers en bewoners

N.a.v. lezing ambassadeur wijkaanpak

3

Is goed als: men elkaar ontmoet en samen in de wijk werkt, elkaar versterkt

Is niet goed als: systeem zorgt voor bureaucratie, men formeel is, niet iedereen meedoet

Hoe doe je dat beter?

- Verbindende projecten
- Professionals die verbinding zoeken
- Mindset: denk in mogelijkheden
- Ga de wijk in, ga in gesprek, bouw netwerk

Slimme stedelijke schakelaars: tweerde vindt rol belangrijk

4

Al is het bestaan van deze personen onbekend bij de deelnemers. Positief is de rol in het tot stand brengen van verbinding, belangeloos, bewoner centraal

Advies: de rol is belangrijker dan de functie!

Kennisplatform: daar is veel behoefte aan (70% eens)

N.a.v. presentatie Platform 31

5

1

Er is behoefte aan:

- Kennis over succesvolle interventies, niet wiel opnieuw uitvinden
- Leefgemeenschap, leren van elkaar, kennisnetwerk

2

Onderwerpen

- Leren van mislukkingen
- Hoe kan je integraal samenwerken?
- Successen, beproefde inhoud
- Hoe herken je wijkschakelaars?
- Hoe signaleer je problemen?
- Veiligheid

3

Hoe moet het platform werken:

- Combinatie van online en fysieke ontmoeting
- Openbaar toegankelijk

Bron: Synthetron
Ministerie van Binnenlandse Zaken
Sessie 17 september 2020

Bijlage 3: Contact details Synthetron

Synthetron is vertegenwoordigd in 15 landen. Voor Nederland kunt u contact opnemen met:

- Leo Dijkema (leo.dijkema@synthetron.com) of 06 42812284
- Lucas de Jong (lucasdejong@synthetron.com) of 06 43867226
- Rick Peeters (rick.peeters@synthetron.com) of 06 51 28 85 09

Voor projecten en details van onze collega's in de rest van de wereld: zie www.synthetron.com